

Δουλεύοντας μέσα στο μέτρο: Οι Αποστάσεις των νοτών.

Μία από τις πλέον "λεπτές" καταστάσεις που πρέπει να αντιμετωπίσουν όσοι δουλεύουν στο Finale είναι το πως τοποθετούνται οι νότες μέσα στο μέτρο, δηλαδή σύμφωνα με ποιές αποστάσεις. Οι αποστάσεις των νοτών μεταξύ τους, αλλά και των στοιχείων που τις αποσοδεύουν (Articulation, Στίχοι, Σύμβολα Συγχορδιών, κ.λπ.) καθορίζουν τα μέγιστα την εμφάνιση της παρτιτούρας μας.

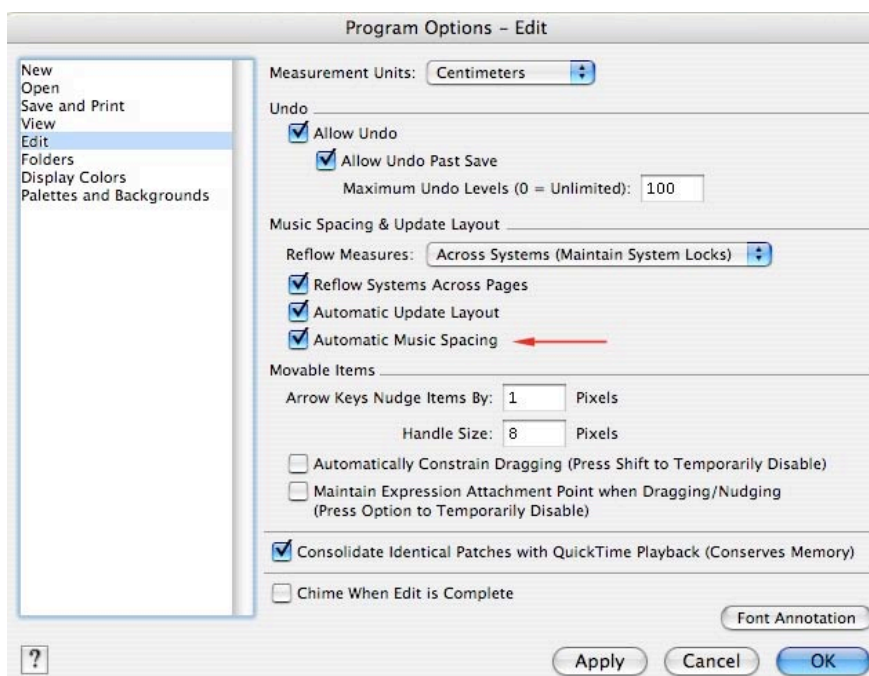
Οι παράγοντες που καθορίζουν τις αποστάσεις των νοτών είναι το μήκος του μέτρου και κατ' επέκταση ο αριθμός των μέτρων ανά γραμμή πεντάγραμμου, οι αξίες των νοτών του κάθε μέτρου σε συνδυασμό με τη μέθοδο του αυτόματου καθορισμού των αποστάσεων από το πρόγραμμα, και τέλος, η καθορισθείσα απόσταση των νοτών από τις διαστολές.

1. Ο αριθμός των μέτρων ανά πεντάγραμμο.

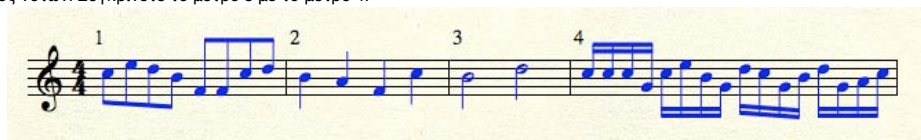
Όσον αφορά τον αριθμό των μέτρων ανά πεντάγραμμο, η εντολή Utilities/Fit Music επιτρέπει το να ορίζουμε τον επιθυμητό αριθμό των μέτρων ανά πεντάγραμμο ή ανά σύστημα πενταγράμμων. Το πλάτος της σελίδας μας, που καθορίζεται από την εντολή **Page Layout/Page Margins**, θα μας επιτρέψει να ορίσουμε περισσότερα ή λιγώτερα μέτρα ανά πεντάγραμμο. Συνήθως όμως επιλέγουμε πλάτος σελίδας 21 cm λόγω του ότι οι περισσότεροι από εμάς τυπώνουμε σε χαρτί A4.

2. Οι αξίες των νοτών μέσα στο μέτρο.

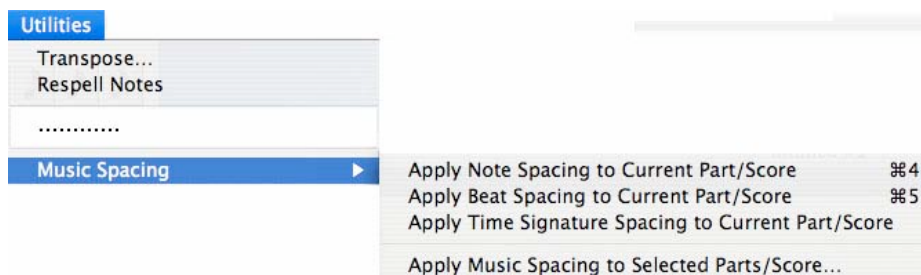
Με δεδομένο τον αριθμό των μέτρων ανά πεντάγραμμο, ο παράγοντας που θα βελτώσει την εμφάνιση της παρτιτούρας μας, είναι η δυνατότητα αυτόματου ορισμού του μήκους του κάθε μέτρου από το πρόγραμμα. Έτσι ένα μέτρο με νότες μεγάλης αξίας θα καταλάβει μικρότερο μήκος από ένα άλλο με νότες μικρότερης αξίας. Αυτό επιτυγχάνεται με την επιλογή της παραμέτρου **Automatic Music Spacing**. Η επιλογή της παραμέτρου γίνεται από το παράθυρο διαλόγου της εντολής **Program Options/Edit**, βλέπετε επόμενη εικόνα.

Η παράμετρος Automatic Music Spacing πρέπει να είναι επιλεγμένη πριν την έναρξη εισαγωγής των νοτών. Το αποτέλεσμα της επιλογής της παραμέτρου εμφανίζεται στην επόμενη εικόνα. Βλέπουμε ότι μέτρα με μεγάλες αξίες νοτών καταλαμβάνουν μικρότερο μήκος από μέτρα με μικρότερες αξίες νοτών. Συγκρίνετε το μέτρο 3 με το μέτρο 4.

Σημαντική παράγοντας για τον τρόπο αυτόματου ορισμού των αποστάσεων μεταξύ των νοτών είναι ο τρόπος καταμερισμού των αποστάσεων μεταξύ των νοτών μέσα στα μέτρα. Ο τρόπος καταμερισμού επιλέγεται από την εντολή **Utilities/Music Spacing**, βλέπετε επόμενη εικόνα.

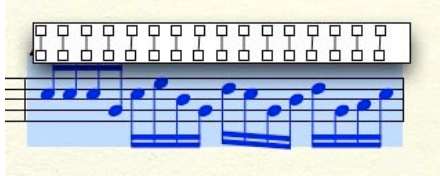

-Επιλέγοντας **Note Spacing** οι νότες τοποθετούνται σύμφωνα με τις αξίες των αλλά όχι ακριβώς, προκειμένου να εξοικονομηθεί χώρος στο πεντάγραμμο.

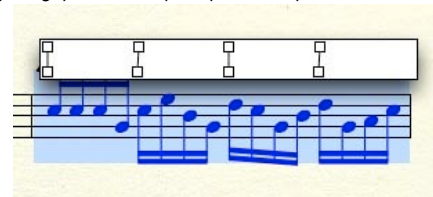
-Επιλέγοντας **Beat Spacing** οι νότες τοποθετούνται σύμφωνα με τα beats (παλμούς). Επιτυγχάνουμε έτσι καλύτερη εμφάνιση της παρτιτούρας, τα μέτρα όμως καταλαμβάνουν μεγαλύτερο μήκος.

-Επιλέγοντας **Time Signature Spacing** οι νότες τοποθετούνται σύμφωνα με τις αξίες των ακριβώς, προκειμένου να εξοικονομηθεί χώρος στο πεντάγραμμο. Η επιλογή αυτή είναι και η default επιλογή του προγράμματος.

Οι ουσιαστικές διαφορές μεταξύ αυτών των τριών μεθόδων είναι ότι μπορούμε να χειρισθούμε με διαφορετικά εργαλεία την αραίωση των νοτών, αν αυτή καταστεί αναγκαία μέσα σε ένα μέτρο. Ας επιλέξουμε ένα μέτρο (με απλό κλικ, έχοντας πριν καλέσει το εργαλείο Measure). Ας ορίσουμε με την εντολή Utilities/Music Spacing τη μέθοδο Apply Note Spacing. Στη συνέχεια ας πατήσουμε δεξιά κλικ με το mouse πάνω στο επιλεγμένο μέτρο. Θα δούμε να εμφανίζεται το μενού εντολών Contextual. Μία από τις εντολές του μενού αυτού είναι η **Edit Beat Chart**. Επιλέγουμε την εντολή. Η εικόνα που θα έχουμε θα είναι η ακόλουθη.

Αν όμως είχαμε επιλέξει Apply Beat Spacing η εικόνα θα ήταν η ακόλουθη.

Τέλος, αν είχαμε επιλέξει Apply Time Signature Spacing η εντολή Edit Beat Chart δεν θα ήταν διαθέσιμη (θα ήταν ανενεργός).

Ας αναλύσουμε τις δύο αυτές εικόνες:

-Στην πρώτη βλέπουμε ότι πάνω από κάθε νότα εμφανίζονται δύο handles. Τα handles μας επιτρέπουν είτε τη μετακίνηση των νοτών δηλαδή την αλλαγή της απόστασης της μίας από την άλλη, είτε την εμφάνιση κάποιων χρήσιμων πληροφοριών. Το πρώτο handle (πάνω) ορίζει την κανονική θέση της νότας και δεν μετακινείται, ενώ το κάτω συρόμενο με το χέρι μετακινεί τη νότα. Κάνοντας διπλό κλικ στο πάνω handle μίας νότας, εμφανίζεται ένα παράθυρο πληροφοριών (**Beat Chart**) για τη συγκεκριμένη νότα, βλέπετε επόμενη εικόνα.

Beat Chart	
Beat Chart #	2
Measure	4
Elapsed Duration:	256
Position:	0.44979
End Position:	0.89958
Minimum Position:	0.00882
Duration Range:	0 - 512
Position Range:	0 - 0.8995
Total Duration:	4096
Total Width:	7.2054
? Cancel OK	

Κάναμε διπλό κλικ στο handle της δεύτερης νότας του μέτρου 4 του παραδείγματος. Στο πεδίο Elapsed Duration εμφανίζεται ο χρόνος που έχει "διανυθεί" έως τη δεύτερη νότα. Ο χρόνος δίνεται σε μονάδες EVPUs. Στα πεδία Position δίνεται η ακριβής θέση της νότας μέσα στο μέτρο, στα πεδία Total Duration και Total Width δίνεται η συνολική αξία χρόνου του μέτρου σε μονάδες EVPUs και το μήκος σε μονάδες cm. Από το παράθυρο αυτό μπορούμε να ορίσουμε διαφορετικά τις τιμές των τεσσάρων πρώτων πεδίων. Ο συνολικός χρόνος του μέτρου ορίζεται ανάλογα με το χρονοδείκτη που έχουμε ορίσει. Η τιμή 4096 αναφέρεται σε μέτρο 4/4.

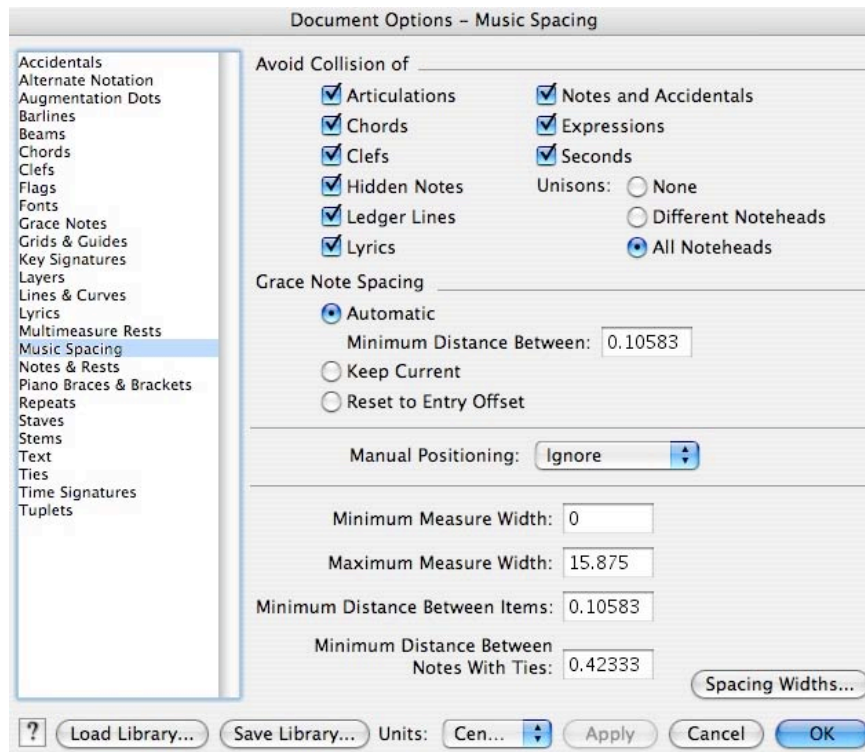
-Στη δεύτερη εικόνα εμφανίζονται μόνο τα handles των μερών (Beats) του μέτρου. Μετακινώντας το κάτω handle μετακινείται η θέση του κάθε μέρους (beat) μέσα στο μέτρο.

Πολλοί χρήστες του Finale μετακινούν τις νότες μέσα σε ένα μέτρο με το εργαλείο **Note Position Tool** των Special Tools (Ειδικά εργαλεία). Κάθε μετακίνηση όμως με το εργαλείο αυτό δεν συνεπάγεται και την αλλαγή τιμών του πίνακα Beat Chart. Η μετακίνηση με τη βοήθεια της εντολής Edit Beat Chart μεταβάλλει τις τιμές Position του πίνακα Beat Chart.

Η αλλαγή του μήκους του μέτρου δεν επηρεάζει τις τιμές του πίνακα.

Η μετακίνηση των νοτών είτε με τα ειδικά εργαλεία, είτε με την εντολή Edit Beat Chart επιφέρει και τη μετακίνηση κάθε στοιχείου που αναφέρεται στη νότα (Articulation, Expression, Σύμβολα Συγχορδιών, Στίχοι).

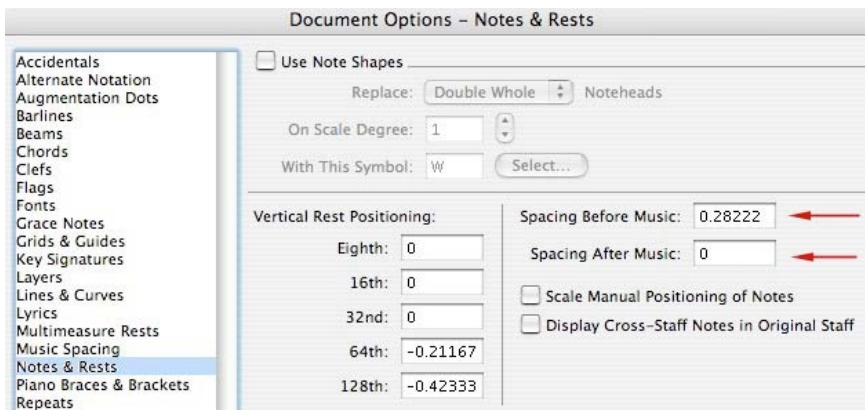
Μια σημαντική εντολή για τις αποστάσεις των νοτών είναι η εντολή **Document/Options/Music Spacing**. Καλώντας την εντολή έχουμε την ακόλουθη εικόνα.

Στο παράθυρο διαλόγου της εντολής διατηρούμε τις επιλογές του πεδίου **Avoid Collision Of**, προκειμένου οι αποστάσεις των νωτών να ορίζονται σύμφωνα με τις ανάγκες μιας καλής και όχι δυσανάγνωστης απεικόνισης των στοιχείων των νωτών (Articulations, Chords, κ.λπ.). Ειδικά η επιλογή **Avoid Collision of Chords** και **Lyrics** είναι χρήσιμη, για να μην εμφανίζονται αυτά τα στοιχεία κολλημένα μεταξύ τους.

3. Η καθορισθείσα απόσταση των νωτών από τις διαστολές

Η απόσταση της πρώτης ή της τελευταίας νότας από τις διαστολές του μέτρου επηρεάζει συνολικά και τις αποστάσεις των υπολοίπων νωτών. Πολλές φορές θα χρειασθεί σε ένα ή περισσότερα μέτρα να αλλάξουμε αυτές τις αποστάσεις λόγω του ότι τα συγκεκριμένα μέτρα είναι πολύ πυκνά. Αυτή η αλλαγή ελάχιστα θα προσφέρει, είναι όμως χρήσιμο να γνωρίζουμε το πως θα γίνει. Οι αποστάσεις αυτές ορίζονται από την εντολή **Document/Options/Notes and Rests**. Μελετήστε την επόμενη εικόνα.

Στα πεδία που ορίζονται με τα κόκκινα βέλη θα πρέπει να ορίσουμε τις αποστάσεις της πρώτης νότας από την αριστερή διαστολή αλλά και της τελευταίας νότας από τη δεξιά διαστολή του μέτρου. Η απόσταση της πρώτης νότας από την αριστερή διαστολή θα πρέπει να ορίζεται σε συνάρτηση με τις αποστάσεις των Κλειδιών, του Οπισμού και του Χρονοδείκτη από τη διαστολή. Για να ορίσουμε τις αποστάσεις αυτών των στοιχείων θα εκτελέσουμε τις εντολές **Document/Options/Clefs** ή **Key Signature** ή **Time Signature**.

Η Αλλαγή του Μήκους των Μέτρων

Κλείνοντας το θέμα αυτό θα αναφέρουμε περιληπτικά ότι η αλλαγή του μήκους ενός μέτρου μπορεί να γίνει είτε από το παράθυρο **Measure Attributes** (στο οποίο ορίζουμε το μήκος του μέτρου, είτε σύροντας τις διαστολές του μέτρου προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση. Η αλλαγή γίνεται εις βάρος των γειτονικών μέτρων. Φυσικά η αλλαγή του μήκους γίνεται αυτόματα αν αλλάξουμε τον αριθμό των μέτρων ανά πεντάγραμμο ή αν αλλάξουμε το μέγεθος της σελίδας μας. Στο θέμα αυτό ίσως επανέλθουμε σε ένα επόμενο άρθρο.